

Han har sonet sine forbrydelser. Og De, Morton ..." Thomson henvendte sig til assistenten, "vil De arrestere den mand!" Han pegede på *James*, der hele tiden havde bevaret sin urokkelige ro.

"Det er ham, der har myrdet mr. Sturdy. Det var klogt af Dem, at bruge handsker, men De skulle ikke have efterladt dem på Deres værelse. Der var spor af spyt og blod på de hvide handsker, vi fandt, og vi har analyseret det som mr. Sturdys. Det var et simpelt rovmord. De vidste, at han gemte penge under hovedpuden. De havde forberedt mordet i lang tid, og De valgte den nat, da pengeafpresserens ofre ophold sig i huset."

James sagde ikke et ord, da betjenten førte ham ud i bilen. Thomson vidste, at han ville blive en hård benægter, men beviserne var sikre nok.

"Farvel, mine herrer! De kan gå, hvorhen De vil. Jeg har fået et uhyggeligt indblik i menneskelig råddenskab, men det er ikke min opgave at rode op i ting, som alligevel må regnes for forældede." Med disse ord kastede Thomson den store bunke papirer på ilden og forlod stuen med et ironisk blik.

Fra bogen:
Hans Scherfig
Bortførelsen fra
St. Leu og andre kriminalnoveller
Hans Scherfig og Forlaget
Fahrenheit 2005

4000 dollars

"Når De anslår den tone, nægter jeg at sige eet ord mere!" Mr. James Williams så forbitret på den lille, franske politikommissær, der ved hjælp af en tolk foretog afhøringen.

"Som De vil, min herre. Det står Dem frit for, om De vil svare på mine spørgsmål. Men jeg må gøre Dem opmærksom på, at De ved Deres stædighed kun opnår at skade Deres sag yderligere."

"Jeg er amerikansk borger. Jeg finder mig ikke i denne behandling. Tror De måske, at det var derfor, at USA kom Frankrig til hjælp i 1917, for at De skulle forulempe amerikanske turister, der kommer hertil for at lægge sine penge i Deres land?"

Politikommissæren smilede, mens han drejede sin lille, sorte mustache:

"Skulle vi ikke holde storpolitikken ude fra dette her. Jeg tror det går bedre uden. Sagen drejer sig ikke om grundene for Amerikas deltagelse i verdenskrigen og heller ikke om turistbesøgets nationaløkonomiske betydning. Det drejer sig om: hvem har myrdet mr. Hickerson?"

"Formodentlig en af Deres egne landsmænd, hr. kommissær!"

"Måske. Jeg har været med til at afsløre adskillige franske mordere. Jeg skal ikke diskutere, hvilken nation, der kan rose sig af at have flest forbrydere, skønt det skulle undre mig, om Deres fædreland ikke også på dette område besad

verdensrekorden. Men vi vil helt udelade nationale betragtninger. Som politimand har jeg grund til at tro, at mr. Hickersom er blevet myrdet af en amerikaner.”

“Og hvorfor, om jeg må spørge?”

“Her er det *mig*, der stiller spørgsmål!” Smilet var forsvundet fra kommissærens ansigt, og han lod hånden falde tungt på bordet. “Det vil De måske behage at erindre! - Når jeg mener, at mr. Hickersom er blevet myrdet af en landsmand, er det bl.a. af den grund, at han ikke kendte andre her i landet.”

“Han kendte ikke andre end *mig* - og så miss Brandy - vi ...”

“Netop! Og derfor har jeg tilladt mig at sigte Dem for mordet.”

Williams var blevet ildrød i ansigtet:

“Det er dog for galt! De vover at beskyldte mig -- men det skal De komme til at fortryde! Jeg kræver at komme til at tale med den amerikanske gesandt! Det skal komme Dem og hele Frankrig dyrt til at stå!”

“Gesandten er allerede underrettet. Han ønsker aldeles ikke at tale med Dem. Når Deres sag kommer for retten, vil Deres lands gesandtskab betale en forsvarer og bistå Dem på alle måder. I øjeblikket har De ikke andet at gøre, end at forholde Dem roligt. Og hvis De er uskyldig, må det være i Deres egen interesse at bidrage til sagens opklaring ved at svare på mine spørgsmål.”

Williams stak hænderne dybt ned i sine lommer og forsøgte at være rolig, mens han gennem hornbrillerne så rasende på den lille franskmand.

“Well. Jeg skal svare på alt, hvad De ønsker.”

“Tak - af Deres pas fremgår det, at de hedder James Thomas Williams. De er født i New York den 3. august 1902. Deres stilling angives som agent. Tør jeg spørge, for hvad De agiterer - jeg går nemlig ud fra, at passet er ægte?”

“Ægte? Naturligvis er det ægte. Det er udstedt af New Yorks politi lige før min afrejse. Jeg er agent for “American Chewing Co.”, men jeg er ikke her på forretningsrejse - det var udelukkende for min fornøjelses skyld - og en køn fornøjelse, må jeg sige!”

“De kom hertil med damperen “Leviathan” for godt en måned siden. Og De var lige fra begyndelsen sammen med mr. Hickersom og miss Brandy. Kendte De de to personer i forvejen?”

“Jeg kendte Hickersom fra New York. Han arbejdede i samme branche som jeg. Miss Brandy lærte jeg først at kende på damperen.”

“Og De forelskede Dem straks i hende?”

“Nej, hør nu! Det går for vidt! De er ikke berettiget til at stille den slags spørgsmål! Jeg klager - jeg finder mig ikke i det!”

“Så - så - vær nu ikke så sart, mr. Williams. Der er da ikke noget ondt i at forelske sig.”

“Well - jeg indrømmer, at jeg blev interesseret i Mary - i miss Brandy ...”

“Og Deres ven, Hickersom, blev også forelsket?”

“Ja. Hickersom sværmede stærkt for miss Brandy. Han var sommetider ret påtrængende - han ...”

“De synes i hvert fald ikke at bifalde hans passion?”

“Nej, ærlig talt. Han irriterede mig.”

“Irriterede han også den unge dame? Eller gengældte hun hans følelser?”

Rødmen i amerikanerens ansigt blev stærkere.

“Jeg nægter at svare på Deres spørgsmål.”

“Som De vil. Det har De lov til. Her i Europa kender vi jo ikke til “tredjegrads” forhør som i staterne. De kan være glad for, at det ikke er en af Deres landsmænd, der afhører Dem!”

“Jeg er aldeles ikke glad for nogen ting! Jeg finder, at man behandler mig uforskammet. Og jeg kan forsikre Dem, at det skal blive dyrt for Dem, dette her!”

“Godt, godt. Det har vi hørt alt sammen. Lad os hellere komme videre! Altså både De og Hickersom var forelskede i Mary Brandy - i den unge amerikanerinde, som De havde lært at kende ombord på båden. Og de slog så følge på Deres videre rejse.”

“Ja. Vi fulgtes ad. Det var praktisk. Ingen af os havde bekendte her. Det var behageligt at rejse med landsmænd.”

“Var det også behageligt at rejse med mr. Hickersom? Var han ikke somme tider - lidt *irriterende*.” Kommissæren ledsagede spørgsmålet med sit elskeligste smil.

“Jo. Hickersom var ofte ubehagelig. Hans kurmageri over for miss Brandy var ofte utåleligt.”

“Gengældte hun hans følelser?”

“Det ved jeg ikke sikkert. Somme tider troede jeg det.”

“Hickersom og De var altså ikke så gode venner?”

“Nej. I den sidste tid talte vi ikke ret meget sammen.”

“Og skylden var Mary Brandys? De to herrer var rivaler?”

“Hm. Det kan man måske nok sige. Men jeg finder spørgsmålet upassende.”

“Det er lige meget. Jeg stiller det kun, fordi afhøringen af hotelpersonalet har oplyst, at de to herrer ofte skændtes. Desuden har miss Brandy erklæret ...”

“Mary! De har da vel ikke forhørt hende? Det er dog uhørt!”

“Naturligvis har jeg afhørt miss Brandy. Hun er ikke under arrest, men hun har forpligtet sig til at være til disposition, så længe sagen står på. Hun forklarede, at begge de herrer var forelskede i hende, og at hun selv ikke var klar over, hvem hun bedst kunne lide. Måske når hun tænkte over det, var Hickersom den, der tiltalte hende mest. Han var jo også den mest velhavende.”

“Hm. Jo. Han havde mange penge på sig altid. Han havde tjent godt på ...”

“Ja, hans tegnebog indeholdt ikke mindre end 4000 dollars, da vi fandt ham. Et ganske anseeligt beløb at bære i tegnebogen.”

“Mærkeligt, at morderen ikke har taget dem.”

“Ja, netop! Højst mærkeligt, ikke? Det glæder mig, at De også finder det, mr. Williams. Det tyder på skarpsindighed - Nå. Som De ved, fandt vi Hickersom liggende myrdet på hotellet, hvor De alle tre boede. Han lå i sit værelse - halvt på sengen, halvt på gulvet. Doktoren konstaterede, at han var *kvalt*. Kvalt ved et greb omkring halsen. - Og alle pengene var i behold. Det kan altså ikke have været en rovmorder. Det må have været et affektmord. Måske har jalousi været motivet? Hvad mener De, mr. Williams?”

Denne gang blev Williams bleg. Den kolde sved sprang frem på hans pande. Han måtte støtte sig til bordet.

“Det - det tror jeg ikke, hr. kommissær.”

“Såh - og hvorfor ikke?”

“Jeg tror det altså ikke. Fordi - fordi - ja, jeg tror det altså ikke!”

"Hm. Jeg synes ikke, der er andre muligheder. Havde Hickersom fjender her?"

"Det kan godt være. Jo, det tror jeg."

"Nå, tror De det? De har ellers lige sagt, at hverken De eller Hickersom kendte nogen her!"

Williams svarede ikke, men bed sig i læben.

"De kunne ikke lide Hickersom. De hadede ham ..."

"Aldeles ikke! Jeg holdt meget af ham. Og jeg er ulykkelig over hans død."

"Mærkeligt, så hurtigt, De forandrer Deres indstilling. For et øjeblik siden sagde De, at Hickersom "irriterede" Dem, og at De nødigt talte sammen. Og Mary Brandy har forklaret, at de to herrer ikke "kunne udstå" hinanden - at de rivaliserede om hendes gunst."

"Jeg har ikke dræbt ham. Jeg *har* ikke! Hører De? Jeg har ikke gjort det! Williams havde mistet enhver selvbeherskelse. Han løftede sin knyttede hånd truende mod politikommissæren, som om han ville slå ham.

Det var umuligt at få ham til at svare roligt på flere spørgsmål. Kun den ustandselige gentagelse: "Jeg har ikke gjort det. Jeg har ikke ..."

"Før arrestanten ud. Der er ikke noget at stille op med ham foreløbig!"

"Nå - så skulle vi høre den unge dame. Måske kan hun fortælle os noget mere."

Mary Brandy blev ført ind og nikkede mut til politikommissæren. Hun var ca. 25 år. Platinblond og pudret. Hendes ansigt havde noget fornærmet i udtrykket, som om hele mordhistorien og de følgende ubehageligheder i højeste grad

ærgrede hende. Inden afhøringen tændte hun sig en cigaret og blæste store røgskyer ud mod den lille politikommissær.

"Som jeg allerede har gjort Dem opmærksom på, miss Brandy, har De som vidne pligt til at sige den fulde og hele sandhed. De må ikke skjule noget, der på nogen måde kan opklare sagen. Om fornødent må jeg forlange udtalelserne bekræftet med ed."

Mary Brandy nikkede træt.

"De har allerede forklaret, at der herskede fjendskab mellem de to mænd. Begge var forelskede i Dem. Mener De, det er muligt, at mr. Williams i et anfald af skinsyge har dræbt mr. Hickersom?"

"Det ved jeg ikke."

"Kendte mr. Hickersom nogen her, om hvem man kunne formode, at han var fjendtlig indstillet? Havde han nogen sinde fornærmet eller krænket nogen her i Paris?"

"Nej, Hickersom var verdens godmodigste menneske. Og desuden kendte han ikke nogen her."

"Hm. Det stemmer godt med, hvad der i øvrigt er oplyst."

"Undskyld - må jeg stille vidnet et par spørgsmål?" En mand, der hidtil havde siddet ubemærket i værelsets baggrund og lyttet til afhøringen med en ligegyldig mine, rejste sig pludselig.

"Naturligvis, inspektør Bardau. Det er jo Dem, der har med den politimæssige undersøgelse at gøre." Kommissæren nikkede venligt til inspektøren, der i mange år havde været hans gode ven.

"Jeg ville blot spørge Dem, mademoiselle - plejede mr. Hickersom at gå med så mange penge på sig?"

"Ja - han havde altid en masse store sedler i sin tegne-

bog og mindre sedler og småpenge løse i lommerne.”

“Tror De, at nogen kendte denne vane hos ham?”

“Ja, det tror jeg. Han plejede altid at hale et helt bundt penge frem, når han skulle betale. Han holdt meget af at vise, at han var velhavende. Det var jo først for nylig, at han havde tjent så meget.”

Her afbrød politikommissæren: “Pardon, monsieur Bardau - men jeg indser ikke, at disse spørgsmål har nogen betydning. Hickersom er ikke blevet udplyndret. Der fandtes 4000 dollars i hans tegnebog og adskillige tusinde francs i lommerne. Der kan ikke være tale om rovmord.”

“Nå, ikke.” Bardaus stemme var tør. “Må jeg stille et par spørgsmål til? Hvor tilbragte De aftenen forud for mordet?”

“Vi havde været mange steder. Først på en restauration - så i Casino de Paris til revuen, så på en bar, så i Maxim og så - bagefter ville Hickersom vise os, hvad han kaldte “bagsiden af Paris” - vi var i et lokale i en gade - hvad er det nu, den hedder?”

“Måske *Rue de Lappe*?”

“Ja, netop - en lille, skummel gade bagved Bastillepladsen. Der var ækelt.”

“Ja - og alligevel føler amerikanske turister sig forpligtet til at komme der - oven i købet med damer. - Traf De nogen der?”

“Vi talte med forskellige. Hickersom ville lære en rigtig apache at kende. Jeg kan for resten ikke huske så meget - der var helt tåget af røg og ...”

“Havde De drukket meget? Amerikanere drikker altid umådeligt, når de kommer til Paris.”

“Jo - en del. Vin til maden og bagefter whisky og cocktails

og Pernod i baren og Byrrh og mandarin og noget andet, som jeg ikke kan huske.”

“De var altså berusede?”

“Nå - det vil jeg ikke sige. - Måske - lidt ...”

“De husker ikke, om mr. Hickersom talte med nogen i det lokale i Rue de Lappe?”

“Han talte med flere. I lang tid sad der en herre ved vort bord. En velklædt herre med sort overskæg og tykke, sorte øjenbryn. Jeg kan særlig huske øjenbrynene.”

“De husker ikke, hvad han hed?”

“Nej. Men jeg tror ikke, det var nogen gentleman. Han var så pomadiseret.”

“Talte han engelsk?”

“Ja - han talte det helt godt. Og han lovede at vise os Paris - “bagsiden” af Paris, som Hickersom altid ønskede at kende.”

“Blev der aftalt noget med ham?”

“Jeg tror nok, at Hickersom gav ham et kort med vor adresse, og den mørke herre lovede at komme. Men jeg husker ikke rigtigt.”

“Tak - det er godt.” Inspektør Bardau gik hen mod døren. Pludselig vendte han sig mod kommissæren: “Hr. kommissær - de penge, som man fandt på liget - hvor er de?”

“Naturligvis sammen med alle de andre effekter - her i kommissariatet. De vil blive udleveret til mr. Hickersoms arvinger, hvis han har nogen, og ellers tilfalde statskassen.”

“Hm. Jeg tror ikke, staten får megen fornøjelse af dem. Men pas i alle tilfælde godt på dem.” Bardau gik. Han styrede sine skridt mod den lille, skumle gade, Rue de Lappe, hvor det gjaldt om at finde det forlystelseslokale, hvor de glade amerikanere havde tilbragt natten.

Monsieur Carrilleau - den advokat, som den amerikanske legation havde engageret til at forsvare mr. James Williams - var i færd med at ordne sit forsvar. Under sit sidste besøg i cellen havde han rådet den arresterede til hellere at aflægge en hel og uforbeholden tilståelse og så lade udfaldet komme an på nævningernes kendelse. Sagen var så oplagt, at en fortsat benægtelse kun kunne skade. Han ville i hvert fald blive dømt på indicier. Der var efterhånden samlet et omfangsrigt materiale imod ham. Det var vidnefast, at han flere gange havde udstødt trusler mod Hickersom - direkte trusler på livet. De to mænds had havde været voksende dag for dag, og årsagen havde været deres smukke rejseledsager, den blonde Mary Brandy.

Den eneste chance, som advokat Carrilleau anede for sin klient, var, at nævningerne ville frikende ham. Affektmord - jalousiforbrydelser bliver ofte meget mildt bedømt i Frankrig. Og advokat Carrilleau var berømt for sine blændende taler, der kunne få ikke blot tilhørere og nævninge til at græde, men som også rørte de strenge dømmere og advokater. Denne sag ville skaffe ham berømmelse også hinsides Atlanten. Hans forsvarstale skulle overgå Ciceros berømte tale for Sextus Roscius - det skulle blive en tale, der ville huskes til fjerne tider - et mesterværk af retorik.

Med en kunstners omhu formede han sine sætninger. Begyndelsen var tør og nøgtern - en monoton opremsning af fakta. Efterhånden iblandedes små ironiske sidebemærkninger - små angreb på retten, på samfundet - på hele menneskeheden. Og til slut kulminerede den - stemmen skulle hæves til et højdepunkt af lidenskab - voldsomme gestus skulle illustrere sætningerne - den sorte advokatkappe skul-

le henrives af denne sydlandske veltalenhed.

Så optaget var advokaten af sit arbejde, at han for sammen, da telefonen ringede.

"Hallo!" hans stemme var snerrende. Han ærgrede sig over at være blevet forstyrret.

"Hallo! - inspektør Bardau her. Jeg har et par nye oplysninger i sagen, som måske vil interessere Dem. Jeg synes, at det er min pligt også at meddele dem til den sigtedes forsvarer allerede nu, så De kan benytte dem straks."

"Tak, hr. inspektør. Jeg tror, at sagen er tilstrækkelig oplyst."

"Men det drejer sig om ting, der vil svække anklagen. Ting, der viser, at det måske dog drejer sig om et rovmord."

"Min klient agter i morgen at tilstå alt, hr. inspektør. Der er ikke tale om noget rovmord. Der er tale om en mand, hvis store lidenskab for en kvinde har bestemt hans handlinger. Drevet af sin attrå har Williams dræbt sin rival - og jeg tror, at nævningene vil forstå denne følelse - denne flammende lidenskab - denne uimodståelig passion."

"Hm. Jeg har desværre ikke tid til at høre Deres taler, hr. advokat. - Men tænk over, hvad jeg har sagt." Bardau havde lagt røret på, og advokaten vendte ærgerlig tilbage tilbage til sit arbejdsbord.

En arrestant blev ført ind på politigården. En høj glatraget mand med tykke sorte øjenbryn. Han var forsynet med håndjern og var ledsaget af to betjente og inspektør Bardau.

"Kald lige på kommissæren." Bardau vinkede til den ene betjent, og et øjeblik efter kom han tilbage med denne lille kommissær.

“Se her, hr. kommissær. Jeg har fundet en mand, som er i besiddelse af 4000 dollars - af netop det samme beløb, som blev fundet hos den myrdede amerikaner. Hvad mener De om det?”

Kommissæren så uforstående ud.

“Jamen amerikaneren var jo ikke udplyndret. Hvad beviser det, at denne mand er i besiddelse af 4000 dollars?”

“Kan De ikke kende ham igen - det er en gammel bekendt - Pierre Lyton - hed han sidste gang. Dengang fik han seks år for bedrageri og falskmøntneri. Denne gang bliver det vist nok guillotinen.”

Arrestanten fortrak ikke en mine.

“Han har taget det lille overskæg af, som han benyttede den aften, han var ude med amerikanerne for at vise dem Rue de Lappe. Han tog det af allerede dagen efter. Da han spillede tjener. Et kjolesæt er en god ting. Når man bærer det midt på dagen kan man let slippe ind gennem hotellets tjenerindgang og behøver ikke at benytte hoveddøren. Det er derfor, at portieren ikke havde set nogen gå op til mr. Hickersom, dengang han blev myrdet.”

“Myrdet! Mener De, at denne mand har myrdet Hickersom? Men hvorfor?”

Arrestanten så stadig ligeud. Kommissærens spørgsmål fik ham til at trække på skuldrene, som om han ville sige: “Lad ham dog bare snakke. Hvad kommer det mig ved. Om lidt er jeg jo en fri mand igen.”

“Hvorfor? - Ja, hvorfor myrder man mennesker? Enten af vrede eller for at berige sig.”

“Men af hvilken grund skulle Pierre Lyton være vred på amerikaneren?”

“Hvem siger, at han var vred? Monsieur Lyton ville berige sig. Han ville have alle de rare dollarsedler, som han havde set i Rue de Lappe, aftenen i forvejen.”

“Jamen, amerikaneren var jo ikke udplyndret.”

“Ikke?”

“Nej, vi fandt jo hans tegnebog fuld af penge. Det ved De dog, menneske.”

“Jeg har jo bedt Dem om at passe godt på de penge, hr. kommissær. Lad os engang se på dem.”

Kommissæren åbnede et pengeskab og udtog den myrdedes brune tegnebog, der struttede af nye knitrende dollarsedler.

“Her er de - hvad vil De med dem?”

Inspektør Bardau holdt en af de store blå sedler op mod lyset, vendte og drejede den.

“Ja, jeg tænkte det nok. *Falsk!* - Se selv efter, hr. kommissær. Her har vi forklaringen. Den tidligere straffede falskmønter Pierre Lyton har efter mordet ombyttet amerikanernes ægte dollarsedler med sine egne falske. Derved har det undgået at ligne et rovmord, og mistanken måtte uvægerligt falde på den arme Williams, om hvem han vidste, at han nærede en rasende skinsyge til Hickersom.”

“Monsieur Bardau! De er et geni.” Kommissæren greb inspektørens hånd og trykkede den hjerteligt. “Endnu en gang har De afsløret en forbryder og overgivet ham til retfærdigheden - og hvad der er vigtigere: Endnu en gang har De reddet en uskyldig.”

Samme aften afløste mr. Williams og miss Brandy billet til Cherbourg. De ville forsøge at nå damperen “Ile de Fran-

ce". Ikke en dag længere ville de blive i Frankrig efter de sidste ugers oprivende oplevelser.

Det var første og sidste gang, at de skulle besøge Europa.

Men noget godt var der dog kommet ud af rejsen. To dage efter ankomsten til New York besøgte de borgmesterkontoret i Brooklyn. Og efter dette besøg ophørte Mary Brandy med at hedde Brandy. Fra nu af var hun mrs. Williams.

Blandt alle de breve, som inspektør Bardau har modtaget, gemmer han også et aflangt amerikansk brev, hvori mr. og mrs. Williams meddeler, at de har indgået ægteskab. Og neden under har den unge frue skrevet en tak til den mand, hvis skarpsindighed var skyld i, at alt gik, som det gik. Og blandt de mange lykønskningstelegrammer som de nygifte modtog, er der også et lidt forsinket telegram fra inspektør Bardau.

En fejltagelse

Mon nogen tænkte på, at monsieur Menard i virkeligheden kun havde opholdt sig lidt over et år i byen? - Næppe. For de fleste af den lille schweiziske By Würzlithals indbyggere var det, som de altid havde haft den gamle monsieur Menard iblandt sig.

Denne elskelige, ældre mand med den hvide flip og de milde øjne hørte ligefrem med til byen. Alle kendte hans vaner, og er der noget, indbyggerne i den gode By Würzlithal sætter pris på, så er det faste, urokkelige vaner. Hver morgen spadserede monsieur Menard sin nøje afmålte tur gennem anlægget uden for byen, hvor han fodrede de to svaner med brødkrummer. Præcis kl. 12 indfandt han sig i "Hotel Helvetia" og spiste sin middag med et enkelt glas hvidvin til, og kl. 4 kunde man træffe ham i "Café Schlucka", hvor han spillede domino eller skak med byens andre gamle herrer.

Det var disse regelmæssige vaner, der gjorde, at man aldrig havde betragtet ham som en fremmed, og at han aldrig havde været udsat for den lille bys sladder. Og dog var der ingen, der vidste, hvor den gamle rentier stammede fra, hvor han havde tjent sine penge, eller hvorfor han havde valgt netop Würzlithal som opholdssted. Monsieur Menard var fra første dag blevet accepteret af byen og blev regnet for et af dens egne børn.

Ganske anderledes forholdt det sig med en anden fransk-